

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 61 0 Ps 011146 20 Rev
Banjaluka, 25.08.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Senad Tica kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Rosa Obradović kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca, I.H. m.b.H, W., A., zastupan po punomoćnicima, M.N.1 i M.N.2., advokatima iz S., protiv tuženog, P. d.o.o. P., zastupan po punomoćniku, T.Nj., advokatu iz I.S., radi ispunjenja ugovora, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 011146 19 Pž 2 od 26.09.2019. godine, na sjednici održanoj dana 25.08.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 011146 19 Pž 2 od 26.09.2019. godine i presuda Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 011146 17 Ps od 15.01.2019. godine se ukidaju i tužba odbacuje.

Obavezuje se tužilac da tuženom, na ime troškova parničnog postupka, isplati 11.589,75 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 011146 17 Ps od 15.01.2019. godine obavezan je tuženi, da tužiocu isplati 230.994,61 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 13.11.2016. godine i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 28.077,90 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 011146 19 Pž 2 od 26.09.2019. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom, da se nižestepene presude ukinu i tužba odbaci.

U odgovoru na reviziju tužilac je predložio da se revizija odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca koji je u cjelosti usvojen prvostepenom presudom.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su parnične stranke 22.08.2016. godine zaključile Ugovor o prodaji, kojim se tužilac kao prodavac obavezao tuženom kao kupcu isporučiti određenu količinu svinjskog mesa, a ovaj mu se za to obavezao platiti određenu cijenu, shodno navedenom ugovoru; da iz navedenog ugovora takođe proizilazi, da su parnične stranke, u slučaju spora ugovorile nadležnost trgovačkog suda u Beču; da su parnične stranke 29.09.2016. godine takođe zaključile Ugovor o prodaji svinjskog mesa, kojim se tužilac kao prodavac obavezao tuženom kao kupcu isporučiti određenu količinu svinjskog mesa, a ovaj mu se za to obavezao isplatiti određenu kupoprodajnu cijenu na način pobliže opisan u ugovoru; da je tim ugovorom takođe dogovoreno, da je u slučaju spora nadležan trgovački sud u Beču; da je tužilac 21.06.2017. godine podnio tužbu prvostepenom sudu, jer da mu tuženi nije platio isporučeno meso, shodno priloženim računima u ukupnom iznosu od 230.994,61 KM; da iz priloženih računa proizilazi, da su sva potraživanja prema tuženom ustupljena I.B. AG, zajedno sa ostalim pravima i da se s toga moraju platiti isključivo toj kompaniji u valuti naznačenoj na računima i na način pobliže opisan u računima; da iz podneska I.F. od 12.04.2017. godine upućenog tužiocu, proizilazi, da I.F. obavještava istog da uzme u obzir da se kupoprodajni ugovor smatra otkazanim u smislu Ugovora o faktoringu koji je učinjen u vezi sa potraživanjima prema priloženom spisku potraživanja (prenos potraživanja preko EUR 118.105,67); da iz podneska I.F. od 10.05.2017. godine proizilazi, da isti obavještava tužioca da se ugovor o kupovini vezan za navedena potraživanja prekida od dana stupanja na snagu, tako da je tužilac ponovo vlasnik potraživanja i ima mogućnosti da tuži svog dužnika (potvrda prenošenja potraživanja u iznosu od 118.105,67-vidjeti prilog dužnik P. d.o.o.); da navedeni podnesci ne sadrže priloge, pa ni ugovor na koji se pozivaju; da iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke A.V. proizilazi, da iz priložene dokumentacije, ugovora, računa i međunarodnih tovarnih listova, proizilazi, da je ukupan iznos potraživanja tužioca prema tuženom 230.944,61 KM; da je tuženi u odgovoru na tužbu, a povodom dostavljene mu uređene tužbe, izjavio prigovor nenadležnosti Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu, jer da je ugovorena nadležnost trgovačkog suda u Beču.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužioca osnovan pa je s toga sudio tako što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude. Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da nije osnovan prigovor mjesne nenadležnosti Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu, jer da je tužilac propustio izjaviti taj prigovor u odgovoru na tužbu, nakon što mu je neposredno, po primitku tužbe (koja još nije bila uređena), tužba bila dostavljena, već da je taj prigovor izjavio u odgovoru na tužbu nakon što mu je dostavljena uređena tužba.

Nalazeći da je otkazan Ugovor o faktoringu, zaključen između tužioca i I.F., prvostepeni sud je zaključio, da je neosnovan prigovor aktivne legitimacije na strani tužioca, koji je svoje potraživanje u odnosu na tuženog, shodno provedenim dokazima, dokazao u ukupnom iznosu od 230.944,61 KM.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje prvostepenog suda i zaključak tog suda, pa je sudio tako što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluke nižestepenh sudova nisu pravilne.

Naime, među parničnim strankama nije sporno, da su osnovom predmetnog potraživanja ugovori koje su parnične stranke zaključile 22.08.2016. godine i 29.09.2016. godine, kojim ugovorima su u slučaju spora ugovorili nadležnost trgovačkog suda u Beču.

Odredbama člana 49 stav 1 Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 43/82 i 72/82-u daljem tekstu ZRSZ), a u vezi sa članom 458 Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP) je propisano, da se stranke mogu sporazumjeti o nadležnosti stranog suda samo ako je barem jedan od njih strani državljanin ili pravno lice sa sjedištem u inostranstvu, a nije riječ o sporu za koji postoji, prema odredbama ovog zakona ili drugog zakona, isključiva nadležnost suda BiH.

Kako je tužilac strani državljanin sa sjedištem u inostranstvu, a ne postoji isključiva nadležnost suda u BiH, shodno odredbama člana 42-44 ZPP, proizilazi, da su parnične stranke kao ugovarači mogli ugovoriti nadležnost stranog suda, u ovom slučaju trgovačkog suda u Beču.

Odredbama člana 16 ZPP je propisano, da sud do pravosnažnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost (stav 1). Kada sud u toku postupka, do pravosnažnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego neki drugi organ, oglasiće se nenadležnim, ukinuće sprovedene radnje u postupku i odbaciće tužbu (stav 2). Kada sud u toku postupka utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Srpskoj, po službenoj dužnosti oglasiće se nenadležni, ukinuće sprovedene radnje u postupku i odbaciće tužbu (stav 3).

Pravilnim tumačenjem odredaba člana 16 ZPP, proizilazi, da nema sudske nadležnosti, ako za rješavanje spora nije nadležan sud nego neki drugi organ, odnosno ako za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Srpskoj.

Odredbama člana 249 stav 2 ZPP, između ostalog je propisano, da ako je u postupku pred prvostepenim i drugostepenim sudom odlučeno o zahtjevu koji nije u sudskoj nadležnosti, revizijski sud će ukinuti rješenjem donesene odluke i odbaciti tužbu.

Kako iz prednjeg proizilazi, a na šta se pravilno ukazuje revizijom, da su nižestepeni sudovi odlučili o zahtjevu u pogledu kojeg, shodno odredbama člana 16 stav 3 ZPP, nema sudske nadležnosti, jer za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Srpskoj, to je shodno odredbama člana 249 stav 2 ZPP valjalo ukinuti obe nižestepene presude i tužbu odbaciti.

Slijedom datih razloga, pogrešno su se nižestepeni sudovi pozivali na odredbe člana 52 ZPP, kojim odredbama je regulisan sporazum o mjesnoj nadležnosti, pod uslovima propisanim zakonom.

Shodno odredbama člana 397 a u vezi sa članom 386 ZPP valjalo je odlučiti o troškovima parničnog postupka. Obzirom da je tužilac u cjelosti izgubio parnicu dužan je naknaditi tuženom troškove parničnog postupka. Prema iskazanom troškovniku tuženi je tražio troškove sastava odgovora na tužbu od 12.07.2017. godine, sastava odgovora na tužbu od 06.12.2017. godine, pristupa na dva pripremna ročišta i pristupa na dva ročišta za glavnu raspravu u iznosu od po 1.224,00 KM, te troškove sastava odgovora na žalbu u ukupnom iznosu od 1.836,00 KM, što sa paušalom i PDV iznosi ukupno 13.425,75 KM.

Cijeneći osnovanost zahtjeva tuženog na ime troškova parničnog postupka u smislu nužnih i neophodnih troškova, a shodno odredbama člana 387 ZPP, ovaj sud je našao da tuženi osnovano potražuje troškove, sem u dijelu odgovora na žalbu u iznosu od 1.836,00 KM. S toga je ovaj sud obavezao tužioca da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 11.589,75 KM.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić